

Redacțiunea, Administrațiunea și
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.
Serisori nerăncate nu se re-
trimitează. Manuscrisurile nu se re-
trimitează.
Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primoscu în Viena
Adolfi Mosse, Hausenstein & Vogler
(Otto Moos), Heinrich Schalek, Alois
Hervel, H. Dukes, A. Oppelt, J. Dan-
schelberger, in Budapesta: A. F. Gold-
berger, Anton Mező, Eckstein, Bernat;
in Frankfurt: G. L. Dube; in Ham-
burg: A. Steiner.
Prețul inserțiilor: o seriă
garmondă pe o colônă 6 cr.
și 80 cr. timbru pentru o pu-
blicare. Publicări mai dese
după tarifa și învoială.
Reclame pe pagina III-a o
seriă 10 cr. v. a. s. 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL III.

„Gazeta” esce în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unu an 12 fl., pe șese luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unu an 40 franci, pe șese
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumără la toate oficiile
postale din țintu și din afară
și la di. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiune, piața mare
Nr. 22, ecaghiu I.: pe unu an
10 fl., pe șese luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
casă: Pe unu an 12 fl., pe
șese luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Unu esemplar 5 cr. v. a. s. 15 bani.
Atâtă abonamentele câtă și
inserțiunile suntă a se plăti
înainte.

Nr. 279.

Brașov, Vineri 15 (27) Decemvrie

1889.

Cestiunea gimnasului din Beiuș.

VII.

Brașov, 14 Decemvrie v.

Pe câtă timpă guvernul cu organele sale, cu șovinistii din „societate” și cu presa loră vrândă a exploata incidentul cu stégul, s'au mărginită a lua în contra școlei din Beiuș totă felul de măsură polițienescă, a face cercetări peste cercetări și a terorisa lumea românească de acolo, a esistat unu a *afacere* a gimnasiului din Beiuș și se dicea, că acestă *afacere* o ține guvernul anume „in suspenso”, pentru ca să facă presiune asupra Episcopului; după ce însă prin ordinațiunea dela 22 Iulie a. c., care atacă fătășu esistența gimnasiului, ca școlă secundară românească, guvernul și-a dată cartea pe față, atacerea din Beiuș s'a străformată într'o *cestiune* din cele mai grave, care nu mai are caracter local, ci privește interesele învățământului românesc în genere.

Trebuie să ne dăm sēmă de mărimea și de consecințele atentatului sēvērșit în contra gimnasiului din Beiuș.

In Maiu a. c. ministrul unguresc de instrucțiune asigura, că va respecta pe deplin „sfera de drept și de activitate bisericească și confesională”. Foile guvernului au accentuată atunci, că programa d-lui Csaky nu este o „programă de luptă”.

Ei bine, casul cu gimnasiul din Beiuș ne arată cum scie să respecte d-lu Csaky sfera de drept și de activitate a bisericilor și confesiunilor și să ocrotescă interesele lor; ne arată că în realitate programa sa este o programă de luptă, care și-a pusă ca țintă nimicirea școlilor românești.

Căci ce alta însemnă introdu-

cerea cu forța a limbei maghiare ca limbă de propunere într'o școlă confesională românească, decât nu nimicirea caracterului ei românesc?

Nu mai încapă dēr indoială, că ministrul de instrucțiune, ordonând a se introduce limba de propunere maghiară în clasele superioare ale gimnasiului din Beiuș, a făcută primul pas spre a maghiarisa acestă institut român.

Abstrăgându pentru momentă dela importanța politică a acestei volnice măsură ministeriale, vom întreba: cum se unesc pasul ministrului Csaky cu interesele confesiunii și ale bisericii greco-catolice, cum se unesc cu promisiunea ce a făcută, că va ocroti aceste interese?

Ce scopă au școlele noastre, cari stau sub scutul bisericii decât nu să înainteze interesele de viață ale acestor biserici și ale credincioșilor ei? Și cum se va pută acestă decât ele vor perde caracterul lor românesc și decât fii bisericii crescuți în aceste școle nu vor mai înțelege limba ce le-o vorbește maica bisericească?

Limba română este cestiune de viață nu numai pentru școlele, ci și pentru bisericile române.

Fată ce se dice în privința acestă în reprezentațiunea prezentată Majestății Sale de către Arhiepiscopul român greco-catolic la 9 Februarie 1889 în cauza proiectului de lege privitoră la introducerea limbei maghiare ca studiu obligatoriu în școlele populare:

„... Pentru Ierarchia noastră eclesias-tică limba română este cestiune de viață, *conditio sine qua non*. Prin urmare totă „ce amenință și periclită limba bisericească, noastre, limba română, amenință și periclită totodată Ierarchia, biserica noastră.”

Pericolul ce se nasce din prigonirea limbei române pentru bi-

serica română l'a semnalat și desfășurat și mai învederat capul provinciei metropolitane greco-catolice, Escelența Sa Dr. Ioan Vanca în discursul său rostit în camera magnaților la 13 Maiu 1879, din care reproducem următoarele pasaje, cari și adă au o importanță actuală:

„Metropolitul Vanca: ... Cine va pută garanta, că de cumva proiectul acesta de limbă va deveni lege, aceea nu și va schimba — nu voi dice acum, dēră cu timp — natura ce o are în timpul de față, și pozițiunea sa de obiect de învățământ nu o va schimba cu pozițiunea limbei de propunere și în școlele confesionale ale naționalităților.”

Ministrul Trefort: Acestă nu stă în proiect.

Metropolitul Vanca: Legea trebuie să fiă cu prevedere. — Ear atunci ce se va întâmpla cel puțin cu biserica mea? cu biserica română greco-catolică, pentru care limba română este *conditio sine qua non*, condițiune de esistență pentru-că acestă este limba liturgică, rituală și eclesias-tică a bisericii greco-catolice. Dacă legea acestă cu timp se va schimba și limba statului se va prescrie de limbă de propunere, ceea ce este posibil, atunci condițiunea de esistență a bisericii mele — vorbim de posibilități — va fi periclitată, ba încă și sublimă ei misiune în lucrare va fi împedată; și în decursul timpurilor potă și succesele de până aci încă ar fi espuse peirei...”

Temerea exprimată la 1879 de către Escelența Sa Metropolitul cu privire la școlele populare, s'a împlinită acum, după 11 ani, față cu gimnasiul din Beiuș.

La 1883 s'a adus și pentru școlele secundare o lege. Nicăiri nu stă scrisă în acestă lege, ca limba de propunere în gimnasiile confesionale să fiă cea maghiară, cu toate acestea a fostă posibilă ca d-lu Csaky să vină cu mon-

struoasa sa ordinațiune dela 22 Iulie a. c.

A fostă posibil să se comită în ziua mare cea mai flagrantă ilegalitate în contrașcolei din Beiuș, dēr nu este cu puțină ca cei loviți în esistența loră să nu își ridice glasul loră în contra acestei ilegalități!

Până ce se tracta numai de o „afacere”, în Beiuș era îndreptătită speranța, că ordinariatul de Oradea-mare, care a dată atâtea dovede de solitudine pentru școlă română din Beiuș, basat pe dreptul său și pe lege, va sci să delătore pericoul amenințator.

După ce însă pericolul nu s'a delăturat, ér gimnasiul din Beiuș i s'a dată o lovitură de mörte prin ordinațiunea ministerială dela 22 Iulie a. c. și din „afacere” s'a născută o gravă cestiune, ce atinge deopotrivă viața noastră școlară, bisericească și națională, clerul și poporul român nu mai potă privi cu mânil încrucișate la cele ce se petrec în Beiuș.

Ce e dēr de făcut? — Despre acestă vom vorbi într'unu articol final.

DIN AFARĂ.

Pressa rusescă și Austro-Ungaria.

Pressa rusescă continuă mereu cu agitațiunile și suspițiunile, în contra Austro-Ungariei. Am înregistrat cele ce le-a dis „Grajdanin” privitoră la emigrarea Herțegovinenilor. În felul acesta se exprimă și „Moskovskija Vedomosti” în numărul 336, într'unu articol intitulat „Opintiri austriace”.

„Guvernul austriac domnesce în Bosnia și Herțegovina cu ajutorul terorismului; pe Sērbii ortodoxi îi îngreună cu biruri uriașe, pentru că sunt Sērbii, ér în două cercuri herțegovinene comisia financiară a aruncat pe spatele

FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

„Viața pe Marte”.

Astronomul american Rob. Dun. Milne a publicat în timpul din urmă interesante împărtășiri despre cele mai nou observatiuni, ce le-a făcut el, împreună cu alți astronomi, asupra planetului Marte. Observatiunile le-a făcut cu ajutorul unui telescop de o agerime de necredut în observatoriul de pe Mount Hamilton în California de sus.

Fiindcă împărtășirile astronomului american au întâmpinată încâtva neîncredere, Dr. Van der Pergen, care a avut ocaziune a vorbi cu astronomii profesori Hammond, Mr. Wilmot și Mr. Wright și a auzi din gura loră amărute despre rezultatele observațiunilor, repetite în Maiu anul acesta, într'o dare de sēmă declară, că împărtășirile lui Mr. Milne nu sunt esageratiuni, dēr în unele părți au nevoi de întregire, respective de rectificare. Acestă o face Van der Pergen în următoarele:

Trebuie să constată mai întâiu, că planetul s'a aflat pe timpul observațiunii foarte departe de conjucțiunea sa

superioră, în care depărtarea sa de pământ e cam de 55 milioane miluri, și că Mr. Milne a dată greșit depărtarea de atunci cu 50 milioane miluri. Planetul, nu-i vorba, nu și ajunsese la 8 Mai apropierea sa cea mai mare, care potă fi de 7 până la 8 milioane miluri, dēr trebuie să se apropiase de pământ la 15 până la 16 milioane miluri. Acestă împrejurare espică și rezultatele senzaționale ale observațiunilor de atunci, care în parte adeveresc negreșit fapte de mult cunoscute.

De mult se scie, că Marte posedă o atmosferă asemenea atmosferei noastre, că petele cele verzi de pe suprafața sa nu sunt altceva decât mări, și că acolo la poli sunt mări ghețose, a căroră es-tindere se schimbă după anotimpuri și a căroră explorare potă oferi locuitorilor lui Marte totă așa de neinvincibile greutăți, ca și cele ce le oferă mările ghețose dela poli pământului exploratorilor noștri.

Nici un naturalist nu se putea îndoi, că pe Marte trăescă făpturi asemenea celor cari locuesc pământul, dēr érăși nici unu nu putea admite, că acelea ar fi deplin identice cu acestea,

deorece raporturile climatice trebuie să fiă cu totul diferite de ale noastre.

Acea cantitate de lumină și de căldură, ce o primesce Marte dela sōre, face — după poziția ce o are elă către sōre, care poziția în urma mării excentricității a drumului lui Marte e foarte schimbăciōsă — ceva mai mult ca o treime și cel mult jumătate din aceea ce o primesce pământul, deorece depărtarea lui Marte de sōre e ceva cu jumătate mai mare.

Mai departe s'a dovedit prin analiză spectrală, că atmosfera lui Marte conține o mare cantitate de vapori de apă. Clima zonelor locuite deci trebuie să e rece și umeră, și prin urmare și viața animală și vegetală trebuie să e încâtva diferită de aceea a pământului. Fōrte esențială e mai departe în acestă privință împrejurarea, că pe Marte nu sunt munți. Nimic nu împedecă furtunile, care trebuie să se ivesc acolo totă așa ca și la noi, și vânturile de nordă suflă peste întregul planetă șes, ca peste o câmpie fără margini.

Trebuie să contrațic o părere a lui Mr. Milne, ce n'a fostă împărtășită, pe câtă sciu, nici de observatorii, cari erau

adunați pe Mount Hamilton. E vorba de esplicarea ce a dată elă despre mișcările cele vioie ale locuitorilor lui Marte, ce se vedu prin telescop și cari au fost constatate de toți cei de față.

O veselie peste măsură mare, o neîntreruptă dispozițiune festivă se potrivește cam puțin pentru unu planetă atât de aspru, cum e Marte. Trebuie să se esplice altfel lucrul și mai că nu greșesc omul, decât consideră neîntrerupte suflări tari de vânt și furtuni, amintite mai sus, drept cauză a acelor mișcări în aparență vesele. Acele furtuni trebuie să influențeză cu atât mai violentă asupra ființelor, ce trăesc acolo, și cu atât mai multă grăbesc mișcarea loră înainte, cu câtă mai mică e puterea de atracțiune a lui Marte, din cauza supraștii demisiei sale multă mai mici.

Pentru sprijinirea părerii sale, Mr. Milne și-a luat în ajutor unu fapt necontestabil în sine și pentru sine, observat cu telescopul cel mare, anume faptul, că în regiunile locuite ale lui Marte pretutindenea veți la olaltă multă mai mulți omeni, decât cum suntem noi obișnuiți a vedă pe p-

bieților contribuabili, un biră de 170,000. Patrulare militare și ofițerii, fac silă nevestelor și fetelor înaintea părinților și bărbaților lor, numind violențele acestea „petreceri nevinovate“. Bani adunați prin birări nu se întrebunțază spre lipsele poporului, ci îi folosesc pentru răsplătirea funcționarilor lui Kallay. Guvernul a sărăcitu provinciile ocupate, a căror populațiune mure de fume, în înțelesul adevărat al cuvântului, și din cauza aceasta ea se gândesce serios la emigrarea în masă. Guvernul a urnitu o propagandă catolică și un proselitism politic, de vreme ce la 1878 el a promis libertatea și egalitatea religioasă și drepturi comune. Dela Sărbi adună cărțile sfinte înlocuindu-le cu cele tipărite în Viena și Lemberg. Pe preoții ortodoxi, după cum o dovedesce cazul cu arhimandritul Andzsits, îi întemnițază. Școlile sârbesci le închide, și ridică în locurile lor școle comunale. Limba sârbescă este înlocuită cu terminul „bosnische Landessprache“. După părerea unanimă a Sărbilor, sorțea lor era cu mult mai suportabilă sub Turci, și ar fi timpul să se decidă odată asupra cestiunei ocupației provizorie a Bosniei și Hertegovinei...

Același diaru constată cu multă îndestulare, că între actualul guvern sârbesci și între Rusia, domnescă relații foarte bune, că guvernul sârbesci colonizează pe emigranții Muntenegreni la hotarele Bosniei și Hertegovinei și că în Sărbi vechia și chiar în Macedonia, este multă „materială combustibilă“. Face amintire apoi cu multă laudă de mărimea și puterea Rusiei și avertisceza pe politiciile legi de pace, că scintele ce răsără ici-colo din Peninsula balcanică, nu sunt pricinuite prin „inzigile“ și „rubele rusesci“, ci ele sunt isvorul conștiinței naționale, care mai curându-se mai târziu totuși va ajunge la rezultate mai bune pentru popoarele Peninsulei-balcanice.

O altă foiă rusescă „Novoje Vremja“ împărtășesce o scire sensațională din Sofia, care spune că între Austro-Ungaria și Bulgaria s'a încheiat o convenție militară. Corespondentul dăce, că Bulgaria a ajuns să fiă un focular al armelor Austro-Ungariei. Condițiile în urma cărora fortărețā Vidinū trece în posesiunea Austro-Ungariei, deja sunt și subscrise. Artileria și întreaga muniție și proviziune s'au și transportat deja și fortărețā e gata în totu momentu, a fi cuprinsă de armata austro-ungară. O flotilă austro-ungară se va așeză în cotele Vidinului, ca să țină în frâu pe Sărbi și România și afară de cele 100,000 de pusei ce le-a cumpărat Bulgaria, Austro-Ungaria i-a mai trimis

incă 400,000. Dreptu încheiere corespondentul diarului „Novoje Vremja“ spune că la un prânțu datu la curtea din Viena capul statului major bulgar s'ar fi exprimat despre Ruși ca despre nise „tătari“.

Răspunsul guvernului portugezu la nota lui Salysburi.

La nota lui Salysburi, privitoare la încercăturile din Africa orientală, guvernul portugezu a răspuns numai decât și încă în același tonu hotărîtu, în care a fost redactată nota guvernului englesu. Portugalia prin guvernul său declară, că nu pôte privi nota lui Salysburi de tutu de corectă, fiindcă e scrisă pre cu multă preocupățune. Guvernul portugezu încă așteptă sciri nouă și lămuri din Mozambique.

Pressa din Londra e mai moderată în expresii și asigură, că neînțelegerile dintre cele două guverne, n'au provenitu din patimi. „Morningpost“, care se consideră de organu alu lui Salysburi scrie, că nu e de locu probabil că din neînțelegerile ivite între Anglia și Portugalia. se se nască lucruri seriose. Anglia scie, dăce „Morningpost“, care este dreptu său, și cruță cătu se pôte simțibilitate Portugaliei. Trebue să dăm timp celor din Lissabona, să se gândesca seriosu la natura lucrului.

Situația în Brasilia.

Corespondentul din Lissabona al diarului „Times“ aduce din isvoru siguru scirea, că în Brasilia domnesce adevărată anarhia. Stările din noua republică, dăce numitul corespondent, au luat o față îngrijitoare. O telegramă din Rio de Janeiro spune, că întreaga avere a împăratului Dom Pedro s'a pus sub secevestru și că membrilor familii împărătesci le este opritu timpu de doi ani de dăle a intra în Brasilia.

Porța și pregătirile de răboiu rusesci.

Pregătirile militare, ce le face Rusia cu multă stăruință de câteva vreme, a pus pe gânduri și pe guvernul otomanu. După cum i-se telegrafiază lui „Times“ cu data de 20 Decembre din Constantinopolu, ambasadorul turcescu din Viena luându cunoscință despre pregătirile militare ale Rusiei ce le face în Caucasu și despre mișcările de trupe rusesci, a cerutu deslușiri dela ambasada turcescu din Petersburgu, care însă i-a răspuns, că chiar și atunci când se va schimba situația politică actuală, guvernul rusescu nici odată nu se va abate dela atitudine sa amicală față de Turcia.

SCIRILE ȚILEI.

Restaurarea în comitatul Clușinului.
Cu privire la restaurarea funcționarilor,

ce s'a săvârșitu dălele acestea în Clușiu, ni-se comunică de acolo următoarele:
„Toți funcționarii pentru comitatul Clușinului au fost aleși prin aclamațiune, cu excepțiunea fisolgăbirului din Ormenisul de Câmpia, la care postu au fost doi candidați: Săndor Imre și Ajtai Gyula, reușind celu dintăiu cu majoritate de 86 voturi. Toți funcționarii Români de până acum au rămas și mai departe în funcțiune. Dăce s'ar fi pututu alege și mai mulți Români, ne-amu fi bucurat, dăr dăce acesta nu s'a pututu, caută să ne mulțămim și cu atăta, căci celu puțin nu s'a întemplantu și la noi ca la Dicio-St. Martinu, unde a căduțu la alegere și unicul funcționar român, celu mai vrednic și mai conștient funcționar în întregu comitatul, venerabilulu domn Vasiliu Moldovanu, fostu președinte la sedria orfanală.“

Dără nu de giaba Dicio-St. Martinulu cade în pašaliculu fișpanului Bethlen, care e președinte la Kulturregyletului.

„Nunta din Valeni.“ În camera României d-lu deputat Ch. Negoescu a interelat pe ministrulu de esterne, dăce are cunoscință că la teatru din Viena se jocă o piesă a unui evreu — și se va juca și la teatru din Pesta și din alte orașe — în care se calumniază România, considerat fiindu Românii ca unu popor asiaticu. D-lu ministru Lahovary dăce, că nu cunosece nici piesa nici pe autoru, dăr că va răspunde peste trei dăle.

Fabrica de celulosă din com. Bistrița-Năsăudu. Bancherulu Karl Nenfeldt, la însărcinarea firmei vieneze Scholler, s'a adresat cătră fișpanulu comitatului Bistrița-Năsăudu, cu rugarea, ca să intervină la ministrulu de agricultură pentru a se da voie să se construiesc o fabrică de celulosă în pădurile comitatului. Fișpanulu a promis totu sprijinulu și a și adresat ministrulu o representațiune, spune „Kolozsvar“.

„Minele de aur dela Săcărămbu le va cumpăra, precum află o foiă ungerescă, o societate englesă. Se dăce, că această societate ar fi și cumpăratu acțiunile familiei Drasche: de asemenea își vor vinde acestei societăți acțiunile și casa domnitore și ministrulu de finanțe.“

Bola de gură și de unghii în Oradea încetându, tērgurile s'au deschis. În comuna învecinată P. St. Martinu din partea spre Beișu, încă totu dureză această bolă, dăr comunicarea cu vite cornute, porci, capre ș. a. prin această comună, a rămas și mai departe oprită.

„Influenza“ ia mari dimensiuni. Diarele din Clușiu spun, că bola s'a ivitu acolo în măsură mare. Ea s'a ivitu și în Bistrița între ostași reg. 63. Foile străine aduc importante sciri despre „influenza“, care se dăce, că a infectat și pe împăratulu Germaniei. Din Viena se scie, că bola a cuprinsu fără deosecire tôte clasele societății și că puține familii sunt a căror membri să nu fi infectat de obrasnică bolă. În dălele din urmă s'a bolnavit și veduva principelui moștenitor și prințul Vilhelm.

Aici în Brașov încă s'au dat câteva casuri de „influenza“.

Binecuvântare cerescă. În Hunedora a născutu soția lui Neculae Albu, trei copii: doi băieți și o fată. Mama și copiii sunt sănătoși.

Concertulu cântăreței dela opera c. r. d. Rosa Papier se va da în 6 Ianuarie n. 1890 sēra la 8 ore, în sala hotelului „Nr. 1“ Bilete se pot cumpăra înainte din librăria d-lui Zeidner. Atragem atențiunea publicului asupra acestui concertu.

Corespondența „Gaz. Trans.“

Făgărășu, în Decembre 1889.

Domnule Redactor! În comitatulu Făgărășului s'a ținutu restaurățunea generală în 23 Decembre 1889. D-lu comite supremu Horvath Mihaelu, în puține cuvinte a deschis ședința la 10 ore a. m., apoi d-lu vice-comite Daniel Grămoiu în numele său și alu celorlalți oficiali, și-a datu dimisiunea din oficiile ocupate până astădi.

D-nii: Iuliu Danu protopopu Tibaldu și Gáll juđ regiū, au datu expresiune mulțumirii față de oficialii dimisionați.

S'au ales și denumitu membrii comisiunei candidătore, după care apoi d-lu comite supremu aduce la cunoscință comisiunei municipale, rezultatulu comisiunei candidătore, care spre surprinderea adunării a candidat pentru fiecare postu numai câte unu individ, dăce precum se scie, pentru multe concureră mai mulți individi apti pentru acelea posturi: astfel deci ne mai putendū fi vorba de vr'o alegere, s'au propus și aclamationi:

Vice-comite Daniela de Grămoiu, protonotar. Ionu Turcu, președinte alu sedriei orfanale, Nagy Săndor, fiscalu: Kopacsény Mor, cassaru: Negrea Grigorie, vicienotar I. Aronu Poparadū, vicienotar II. Benedek Artur, asesori la sedria: Florea Ionu și Herszeni Balint, vicienotar alu sedriei Csato, controloru la sedria Schreiber, primu-pretori: Herszeni Imre, Belle Alesandru, Meșianu Aldulea și Popeneciu Iacobu; pretori: Borosnyai, Molnar, Russ și Necșia.

mēntu sub raporturi obicnute. Elu conchide de aci, că acele mișcări trebue să fiă petreceri populare, la care se adună atătu de mulți omeni. Dăr nimic nu pôte fi mai hipoteticu decât această părere.

Mr. Milne scapă din vedere aci faptul de multu cunoscutu și chiar acum amintitu, că abia din 7 planete ca Marte ai pute produce un globu de mărimea pământului, și prin urmare suprafața lui face celu multu 1/3 din suprafața pământului. Nu urmăz ore de aci nemijlocitu, că acolo trebue să fiă omeni multu mai imbuldiți și deci pe unu locu datu alu lui Marte trebue să veđi celu puțin de trei ori atăția omeni, decât pe pământu? Dăr oamcă trebue să fiă mai mulți, urmăz din faptul, că zonă locuită, din cauza mărilor ghețose celor mari, trebue să fiă relativu și mai mică; mai departe din etatea cea mare a planetului, ce se deduce din lipsa de munți, cari în cursulu timpului au fost spalati de pe suprafața.

E cunoscutu însă, că populațiunea pe pământ, celu puțin în cadrul timpurilor istorice, a crescut în modu considerabilu și e în continuă crescere, și nu avem nici unu temeu de a ad-

mite, că această lege a naturii ar suferi pe Marte o excepțiune.

Este deci ca și siguru, că chiar mulțimea de omeni de pe Marte e absolutu mai mare decât cea de pe pământ și că acel planetu va oferi pe unu locu datu o privilește asemenea unu orașu vioiu, impopulat, din China, ai căru locuitoru însă — și acesta o va admite și Mr. Milne — numai perde-vără nu sunt.

Unu fenomenu din cele mai caracteristice citatū de toți în congrășuire și observatū din observatoriulu de pe Mount Hamilton, este plutirea particulară în aeru, ce se asemănă unu sborū alu locuitorilor lui Marte. Deore-ce Mr. Milne nu se exprimă mai departe asupra cauzei acelei aparițiuni, imi permită a împărtași la acestu locu părerea d-lui profesor Hammond, care, precum mi-se pare, lămuresce foarte multu lucrulu.

Greutatea cea mică, ce o are omulu pe Marte, îi pricinuesce și o alipire mai mică de suprafața, precum îl face și destoinicu a ridica fără opintire poveri multu mai mari, decât cum i-ar fi o putință unu omu de pe pământ.

Dăce acesta e deja ceva, ce te-ar

pute amăgi să veđi o plutire încoce și incolo, atunci mai dă sprijinū la această și efectulu vęnturilor celor violente de pe Marte, care facu să apară plutirea tocmai ca unu sborū.

În fine sunt a se considera încă și raporturile barometrice foarte diferite de ale noastre. Presiunea aerului este acolo de regulă multu mai mică, fiindcă vęnturile cele reci de nordu condensază vaporii de apă ai atmosferei de pe Marte, prefăcendu-i în apă fluidă ori chiar în zăpadă, în astfelu de măsură, că uneori și în anumite locuri va fi numai o foarte mică mișcare.

Tôte acestea contribue, precum se vede, a face cu putință plutirea în aeru a locuitorilor lui Marte.

Ar fi încă multe de esaminate, dăr potu rămāne rezervate acestea pentru altă ocaziune. Numai unu lucru să mai amintescū, și anume marea întrebare, atinsă și de Mr. Milne, dăr numai întrecētu, la care răspunde pre sancviniu, și adevă dăce și cum ar fi o putință o înțelegere cu locuitorii lui Marte?

Ađi nu mai e nici o indoieșă, că o înțelegere e cu putință și s'au exprinat

nu numai idei chiar și asupra modului cum, ci s'au făcutu și câteva interesante încercări. Mai departe însă n'am ajans nici măcar cu unu firu de pēru, și celu ce socotesce că aceste prime începături de încercări sficioase se potu valida în practică și le imprăștiā în lume ca atari, acela nu numai se face vinovat de o exagerățune, ci stricā și vađei sciinței, care fără vina ei cade în suspiciune d'a fi datu ceva neisprăvitū, nedoveditū, dreptu unu adevēru.

Dăce e nimeritā presupunerea, că locuitorii lui Marte sunt ființe inteligente cu totu așa de viu interesu pentru natura ce-i încunjorā, precum ne însuflețimū noi de ea — și ce motivu am avē să ne indoinū de acesta, când vedem, că sunt omeni asemenea nouș? — atunci întrebarea, dăce e cu putință o înțelegere, în sine e resoltată deja. Atunci putem admite cu siguranță, că și ei caută mijlōcele, d'a ajunge la acest țelu, totu așa ca și noi, și nu e cu neputință, că ei posedu, pôte, deja de mult unu telescopu, asemenea telescopului nostru, ori unulu și mai perfectu, și că se silescu neobositū d'a afla cu ajutorulu lui semne pe pământu, care să

„ALBINA“,
 institut de credit și de economii
 Filiala Brașov
 acordă la comercianți și industriași
 contra acoperire ipotecară sau contra hârtii de valoare
Credite de Conto-Corrent
 cu interesele cele mai ieftine.
 Informațiuni mai detaliate se pot lua zilnic în
 biroul institutului—piața No. 90, dela 8—2 d. a.

88,29

UN INVETAȚELU (ucenicu)

care a absolvat 4 clase primare, ori chiar și clasa I gimnazială, avându cunoscința de cele trei limbi ale patriei se primesce în prăvălia la subsemnatul pe timp de trei ani, avându întreaga întreținere, hainele necesare și înlesnirea de a frecventa școla de seara.

Haritonu Petricu.
 Scheiu, Prundu No. 1390.

234,3—2

Non de totu.

CORSETE
 (Mieder)

in colorea și fasonul celu mai modernu se confecționează după măsură. Asemenea se esecută cu promptitudine și bine ori-ce reparaturu.

Ca specialitate „Corsete a-nume confecționate pentru a ținea corpulu dreptu.”
Madame Neubauer.
 235,3-2 Brașov, Tergulu caloră.

Cursulu pietei Brașov
 din 25 Decemvre st. n. 1889.

Bancnote romănesci Cump.	9.22	Vend.	9.28
Argintu romănescu	9.16	"	9.20
Napoleon-d'ori	9.28	"	9.31
Lire turcesci	10.56	"	10.61
Imperiali	9.56	"	9.68
Galbin	5.48	"	5.60
Seris. franc. „Albina” 6 ^o / ₁₀	101.—	"	—
" " 5 ^o / ₁₀	98.50	"	99.
Ruble rusesci	1.24 ¹ / ₂	"	1.25 ¹ / ₂
Mărci germane	57.50	"	57.80
Discontulu 6—8 ^o / ₁₀ pe anu.			

Numere singuratic
 din „Gazeta Transilvaniei”
 à 5 cr. se potu cumpăra în
 tutungeria I. Gross, și în li
 brăria Nicolae Ciurcu.

Anunțiu de licitațiune

In urma edictulu Nru 7431/1889 tkvi a oficiulu cărțiloru funduare din Brașov, se voru vinde în licitațiune publică, ce se va ținea la 31 Decembre 1889 st. n. ante amedă 9 ore în localulu oficiulu cărțiloru funduare din locu, casele eređiloru după Stefanu Sotiru aflătoare în strada „Farcóei” sub Nru. conscripțiunei 61 inscrite în cărțile funduare a Brașovulu foia Nru. 3888 A+Nru ord. 1. Nri topogr. 2239, 2240, 2241, 2242 — în care suntu aședate localitățile de oficiu a tribunalulu reg., a cărțiloru funduare și a judecătoriei reg. cercuală — pre lângă prețulu esclamărei de 50,736 fl.

Acesta se aduce la cunoscința doritororlu de a cumpăra cu acea observare, că suntu obligați a depune unu vadiu de 10% e prețulu esclamărei de 50,736 fl., adedă 5073 fl. 60 cr.; mai departe cumcă realitățile se voru vinde plus-oferentulu și sub prețulu de esclamare și cumcă o parte însemnată a prețulu de cumpărare se va putea eventualu intabula pre realitățile cumpărate.

Mersulu trenurilor
 pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Octomvrie 1889.

Budapesta—Predealu				Predealu—Budapesta				B.-Pesta-Aradu—Teiuș				Teiuș-Aradu—B.-Pesta				Copsa-mica—Sibiu			
Trenu accelerațu	Trenu accelerațu	Trenu omni-bus	Tren de pers. sone	Trenu accelerațu	Trenu omni-bus	Trenu accelerațu	Tren de pers. sone	Trenu omni-bus	Trenu de pers.	Trenu de pers.	Trenu de pers.	Trenu mixt	Trenu de pers.	Trenu mixt	Copsa-mica	Șeica mare	Lomneșu	Ocna	Sibiu
Viena	3.40	8.—	8.—	Bucuresci	7.35	4.40	Viena	11.—	3.40	Teiuș	11.24	3.—	1.42	Copsa-mica	2.05	4.35	Șeica mare	2.38	5.05
Budapesta	9.20	2.—	3.10	Predealu	12.50	9.12	Budapesta	7.40	9.30	Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32	Lomneșu	3.22	5.46	Ocna	3.46	6.17
Szolnok	11.18	4.05	7.22	Timișu	1.19	9.41	Szolnok	10.42	12.38	Vințulu de josu	12.30	4.10		Sibiu	4.18	6.40			
P. Ladány	12.57	5.46	5.52	Brașov	1.55	10.17	Aradu	3.53	5.36	Sibotu	1.01	4.43							
Oradea-mare	2.22	7.01	8.46	Feldióra	2.15	4.54		2.17	4.29	Oraștia	1.32	5.13							
Várad-Velenceze	2.30	7.11	9.18	Apața	2.47	5.37	Glogovațu	2.37	4.41	Simeria (Piski)	2.03	5.47							
Fugyi-Vásárheli			9.44	Agostonfalva		6.15	Gyorok	3.07	5.05	Deva	2.52	6.27							
Mező-Telegd	3.—	7.41	10.21	Homorodu	3.56	7.31	Paulișu	4.05	5.17	Branicica	3.23	6.54							
Rév	3.31	8.16	11.38	Hașfalău		9.09	Radna-Lipova	4.27	5.38	Ilia	3.55	7.20							
Bratca			12.16	Sighișora	5.28	9.33	Conop		6.05	Gurasada	4.08	7.32							
Bucia			12.54	Elisabetopole	5.57	10.02	Bérvava		6.23	Zamú	4.44	8.03							
Ciucia	4.24	9.05	1.57	Mediașu	6.19	11.04	Soborșinu		7.20	Soborșinu	5.30	8.38							
Huiedin	4.52	9.35	3.11	Copsa mica		11.24	Zamú		7.55	Bérvava	6.27	9.27							
Stana			3.40	Micăsasa		11.39	Gurasad.		8.26	Conopu	6.47	9.46							
Aghiriș			4.15	Blașiu	7.09	12.30	Ilia		8.47	Radna-Lipova	7.28	10.20							
Ghirbău			4.36	Crăciunelu		12.45	Branicica		9.11	Paulișu	7.43	10.34							
Nădășel	5.49		4.58	Teiușu	7.42	1.13	Deva		9.42	Gyorok	7.59	10.50							
Clușiu	6.02	10.35	5.26	Aiudu	8.05	2.28	Simeria (Piski)		9.59	Glogovațu	8.28	11.16							
Apahida			6.14	Vințulu de susu		2.48	Oraștia		11.—	Aradu	8.42	11.30							
Ghiriș	7.28	12.44		Uióra		2.56	Sibotu		11.29	Szolnok	9.20	12.05							
Cucerdea	7.52	1.27		Cucerdea	8.32	3.14	Vințulu de josu		12.02	Budapesta	2.22	5.10							
Uióra		1.34		Ghirișu	9.—	4.01	Alba-Iulia		12.19	Viena	6.—	8.15							
Vințulu de susu		1.42		Apahida	10.19	5.28	Teiușu		9.54		1.40	6.05							
Aiud	8.21	2.07		Clușiu	10.21	5.56	Simeria (Piski)-Petroșeni												
Teiușu	8.38	2.26		Nădășel	10.41	6.45	Streiu												
Crăciunelu		3.11		Ghirbău		7.06	Hategu												
Blașiu	9.18	3.24		Aghireșu		7.22	Pui												
Micăsasa		3.54		Stana		7.37	Crivadia												
Copsa mica		4.09		B. Huiedin	11.54	8.03	Banița												
Mediașu	10.08	4.39		Ciucia	12.24	8.24	Petroșeni												
Elisabetopole	10.32	5. 1		Bucia		9.04	Streiu												
Sighișora	11.07	5. 5		Bratca		9.20	Simeria												
Hașfalău		6.12		Rév		9.37	Aradu—Timișóra												
Homorodu	12.31	7.32		Mező-Telegd	1.03	9.55	Timișóra—Aradu												
Agostonfalva		8.17		Fugyi-Vásárheli	1.29	10.20	Aradu												
Apația		8.37		Várad-Velenceze		10.47	Aradulu nou												
Feldióra	1.20	9.06		Oradea-mare		10.57	Németh-Ságh												
Brașov		9.45		P. Ladány		11.04	Vinga												
Timișu		2.14		Szolnok		11.19	Orczifalva												
Predealu		2.34		Budapesta		11.30	Merczifalva												
Bucuresci		3.17		Viena		11.51	Aradu												
		3.40				12.50	Timișóra												
		9.30				1.40													

Notă: Numerii incuadrați cu linii gróse însemnăză órele de nópte.